

सञ्चारकीय

मझसिर ८ को महत्व

अब आउने मझसिर ८ गते नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीले पार्टी पुर्नगठनको अवसर पारेर काठमाडौंमा केन्द्रीय स्तरको जनसभा गरेर आफ्ना पार्टीका धारणा सार्वजनिक गर्ने भएको छ। नेकपाले गर्न लागेको जनप्रदर्शन र सभालाई लिए विभिन्न क्रिया-प्रतिक्रियाहरू आइरहेका छन्। मझसिर ८ गते नै किन नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीले जनप्रदर्शनसहितको जनसभा गर्दैछ भन्नेबाबेमा पनि विभिन्न कोणबाट धारणाहरू बाहिर आइरहेका छन्। राज्य पक्षले उक्त कार्यक्रम गर्न दिन्छ कि दिँदेन भन्ने आशाइका-उपशाइकाहरू पनि व्यक्त हुन थालेका छन्। यी सबै अद्विकलबाजी, आशाइका, उपशाइकाहरू चलिगाछ्दा अकोर्तिर भने नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीले त्यस दिनको जनप्रदर्शन र जनसभाको तयारीलाई तीव्र बनाइरहेको छ।

पहिलो कुरा, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीले २०७१ सालपछि मझसिर ८ गतेका दिन कुनै न कुनै कार्यक्रम गर्दै आएको छ। यसैरी यस वर्ष पनि जनप्रदर्शन र जनसभा गर्ने भएको छ। नेकपाले किन मझसिर ८ गते कार्यक्रम गर्ने गरेको छ त? यस वर्ष अलि बढी नै महत्व दिएको छ त? यो विचारणीय प्रश्नचाहिँ हो।

कमरेड पुष्पलालको नेतृत्वमा २००६ साल वैशाख ९ गते अर्थात् अप्रिल २२ का दिन नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना भएको थियो। त्यसपछि नेपालको कम्युनिस्ट आन्दोलनले विभिन्न मोड र उतारचढाव पार गरेको छ। क्रान्तिकारी क्षेत्रमा भीमदत पन्तको किसान विद्रोह, भाषा विद्रोह, जुगेडी विद्रोह हुँदै पछिल्लो क्रममा राजतन्त्रको अन्त्यसम्म हुन पुगेको छ। यसैरी चीमा प्रतिक्रियान्ति र संशोधनवाद पनि हावी हुन पुगेको छ। केन्द्रीय सत्ता कब्जाको सन्निकट पुगेको महान् जनयुद्धका मुख्य नायकहरूले देशी-विदेशी प्रतिक्रियावादी शर्ति मूल रूपमा भारतीय साम्राज्यवादका सामु आत्मसंर्पण गरेर प्रतिक्रियान्तिको सेवा गर्ने पुगेको छ। यसैरी हिजोका नायकहरूले खरानी बनाउन चाहेको क्रान्तिकारी भुइयाहरू सचेत क्रान्तिकारीहरूले नयाँ क्रान्तिकारी पार्टीको पुर्नगठन गरेर नेपालका सच्चा सर्वहारा, श्रमजीवी किसान, मजदुरलाई आशा र भरोसा मात्र जगाएका छैन, क्रान्ति सम्भव छ, गर्न सकिन्छ र गर्नुपर्छ भने ध्येयका साथ नवसंशोधनवादीहरू मात्र नभएर मिहिन संशोधनवादीहरूका विरुद्ध विद्रोह गरेर लत्रिएको लालभन्डालाई उठाएका छन्।

प्रचण्ड-बाबुराम-बादलहरू पुरानै संसदवादी राज्यमा आत्मसंर्पण गर्ने पुगेपछि क्रान्तिलाई निरन्तरता दिने उद्देश्यसहित २०६९ मा तत्कालीन एकीकृत नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी) बाट कमरेड किरणको नेतृत्वमा विद्रोह गरेर नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी-माओवादी बनाउँदै गर्दा उक्त पार्टी पनि घुमिकारी रुम्जाटार भनेको जस्तो मिहिन संशोधनवादमा फस्न पुगेको थियो। अथवा नयाँ कार्यदिशा निर्माण गरी अघि बद्नुभन्दा पनि अकर्मण्यतामा फसेपछि कमरेड विप्लवको नेतृत्वमा २०७१ साल मझसिर ८ गतेका दिन तत्कालीन नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी माओवादी र पछि २०७३ फागुनमा भएको आठाएका छन्।

यो पार्टीले नयाँ कार्यदिशा पनि निर्माण गरेर अघि बढिएको छ। प्रचण्ड-बाबुरामहरूले जनयुद्धको विकास हुँदै गर्दा नै नेपाली जनक्रान्तिले नयाँ कार्यदिशाको माग गरेको थियो। उनीहरू आवश्यक परेको नयाँ कार्यदिशाको विकास गर्ने साहस नगरेर क्रान्तिकारी भागेका थिए अथवा चमडी र दमडी बचाउनका लागि दलाल पुँजीवादी संसदीय व्यवस्थामा आत्मसंर्पण गर्ने पुगेका थिए। आत्मसंर्पण गर्ने बाटो उनीहरूले संविधानसभालाई रणनीतिक प्रश्न बनाएका थिए। परिणामस्वरूप विजयको शिखर चुमिरहेको जनयुद्ध विघटन हुन पुगेको थियो।

त्यही अपुग कार्यदिशालाई पूर्ण नयाँ कार्यदिशा एकीकृत जनक्रान्तिलाई यो पार्टीले आविष्कार गरेको छ। यसैरी नयाँ कार्यदिशाको आविष्कार, त्यसैको आधारमा एकार्काईसौं शताब्दी नयाँ क्रान्ति गरेर एकार्काईसौं शताब्दी वैज्ञानिक समाजवादको नयाँ लहर ल्याउने उद्देश्यसहित क्रान्तिकारी पार्टीको पुर्नगठन गरिएकाले मझसिर ८ गते विशेष महत्व रहेको छ। त्यसैले मझसिर ८ गतेले नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टी स्थापना दिवसको जर्तिकै महत्व राखेको छ भन सकिन्छ।

यो दिनको अर्को पनि महत्व रहेको छ। त्यो सामन्तवादी सत्तालाई ध्वस्त गरी नयाँ जनवादी राज्य व्यवस्था स्थापना गर्ने उद्देश्यले गरिएको जनयुद्धको मुख्य सङ्गठन सैन्य शक्तिको औपचारिक घोषणा गरिएको हो। २०५८ साल मझसिर ८ गते जनयुद्धको सेनाको घोषणा गरिएको थियो। तर जनयुद्धको घोषणासँगै भएको थियो। त्यही गौरवपूर्ण जनयुद्धको सेनाको बलमा राजतन्त्रको अन्त्य भएको थियो। विगतमा राजतन्त्रको वकालत गर्नेहरू अहिले गणतन्त्र नेपालका राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्री हुन पुगेको छन्।

त्यसैले सबैखाले प्रतिक्रियावाद, संशोधनवादका विरुद्ध विद्रोह गरी क्रान्तिलाई आगाडि बढाउने नयाँ प्रतिबद्धता, दृढतालाई आत्मसाथ गरी क्रान्तिकारी पार्टी निर्माण र गौरवपूर्ण जनयुद्धको सेना स्थापना दिवस भएकाले सबै क्रान्तिकारी, देशभक्त, वामपन्थीहरूलाई मझसिर ८ गते एउटा उत्सव हो।

लेखकहरूलाई सूचना

१. समसामयिक विषयका लेखरचना Preeti font मा टाइप गरेर ratokhabar@gmail.com मा पठाउनुहोला
२. अन्य सञ्चारमाध्यममा प्रकाशित वा प्रकाशनार्थ पठाएका रचना गरी भएको जनयुद्धको हुने पुस्तकमा प्रकाशित रचना नपठाउनुहोला
३. १२ देखि १५ सय शब्द नबाडाईकन रचना पठाउनु पर्नेछ अन्यथा छाँटकाट गर्न सकिनेछ
४. अप्रकाशित रचनाको फिर्ता गर्ने प्रावधान छैन
५. प्रकाशित रचनाको राजनीतिक, वैचारिक तथा वैयक्तिक जबाबदेही लेखकमै हुनेछ

- रातो खबर साप्ताहिक

नयाँ जनवाद, वैज्ञानिक समाजवाद र माओवाद

प्रमुख तत्वहरू हुनेछन् र यिनै तत्वहरूबाट नौलो जनवादी आर्थिक ढाँचा बनेछ। (माओ त्यसेको खालीलाई क्रान्तिकारी प्रकृतिको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ।) एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चा बनाउपर्यन्त अर्कोतिर निजी उचितवादालाई निषेध गर्न तत्काल नसकिन्दै।

रहेको, भावी वैज्ञानिक समाजवादी व्यवस्थाका चरणहरू समावेश रहेको खुलासा गर्नुपर्यन्त। कूरीनीतिक चालवादीको क्रान्तिकारी प्रकृतिको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ।

व्यावहारिक विद्यालय जनहाँसुकै र जहिले पनि विद्यालय हेको ऐतिहासिक परिस्थितहरूमा निर्भर रहनेछ। (माओस्त-एड्डोल्स, पैरेस कायम, २४ जुन १९७२, सन् १९७२ मा प्रकाशित कायुनिस्ट पार्टीको घोषणापत्रको जर्मन संस्करणको भ्रमिका, पृष्ठ ३४।)

ऐतिहासिक अनुभवहरूलाई परिस्थितिअनुसार त्यहाँका नयाँ र पुराना विशिष्टताहरूलाई अनुभवहरूलाई परिस्थितिअनुसार आत्मसत्त्व गर्नुपर्ने विषयमा कार्लमाकसे फ्रेडरिक एड्डोल्सले स्पष्ट पार्नुभएको छ। त्यसकारण विभिन्न विधिको विभिन्न विधिपूर्ण रूप छ।

अर्थात् माओवादी क्रान्तिकारी अनुभवहरूलाई परिस्थितिअनुसार त्यहाँका नयाँ र पुराना विशिष्टताहरूलाई बेवासा गर्न खोजिको होइन, भन्न द्वारा गरी कसरी समात्त र समदूर गर्न सकिएला होन्ने हाप्रो चिन्ता हो। जडसूत्रवादले कसरी हाप्रो चिन्ता हो। त्यसकारण विभिन्न विधिको विभिन्न विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ।

नेपाली क्रान्तिकारो बाटो तय गर्दा नेपाली कायुनिस्टहरूले विश्वका सारांभित अनुभव र नेपाली विशिष्टताहरूलाई खाली गर्नुपर्ण र ती एकातिरको अन्तर्विरोधी आधार (अर्थात् राजनीतिक) विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ।

नेपाली क्रान्तिकारो बाटो तय गर्दा नेपाली कायुनिस्टहरूले विश्वका सारांभित अनुभव र नेपाली विशिष्टताहरूलाई खाली गर्नुपर्ण र ती एकातिरको अन्तर्विरोधी आधार (अर्थात् राजनीतिक) विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ।

नेपाली क्रान्तिकारो बाटो तय गर्दा नेपाली कायुनिस्टहरूले विश्वका सारांभित अनुभव र नेपाली विशिष्टताहरूलाई खाली गर्नुपर्ण र ती एकातिरको अन्तर्विरोधी आधार (अर्थात् राजनीतिक) विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप छ। एकातिर सामन्तवाद-साम्राज्यवादीरीयी संयुक्त मोर्चाको विभिन्न विधिको विधिपूर्ण रूप

अहिले जनतासँग क्रान्तिलाई अगाडि बढाउने महान् जनमुक्ति सेना छ

विप्लव, महासचिव, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी

» तपाईंको पार्टी नेकपासित वार्ताका लागि डबल नेकपाको कैफी औली सरकारले वाताटोली बनायो तर अस्वीकार गर्नुभयो / किन अस्वीकार गर्नुभएको हो ?

होइन । हाम्रो पार्टीसँग वार्ताको प्रसङ्ग नभएकाले स्वीकार र अस्वीकारको विषय नै छैन । हामीलाई २०६३ पछिको ऐतिहासिक वार्ताप्रक्रियामा बाहिर र भित्रबाट भयानक धोका र गदारी भएपछि हाम्रो पार्टी दलाल युँजीवादी सत्तालाई जरैबाट उखेलेर फाल्ने एकीकृत जनक्रान्तिमा छ ।

» जनयुद्ध अन्त्य गरिएपछि तपाईं नेता भएको बेलामा, माओवादी आफैले सरकारको नेतृत्व पनि गन्यो । अन्य दलको नेतृत्वमा त धेरैपटक सहभागी भएको थियो । यो लामो अवधिमा केके सकारात्मक र नकारात्मक परिवर्तन देखुन्भयो ?

दस वर्षको महान् नयाँ जनवादी क्रान्ति र दीर्घकालीन जनयुद्ध नेपाल राज्य बनेपाइँछो अर्को नयाँ र गुणात्मक परिघटना हो । यसले पहिलोपटक जनताको सत्ता, जनताको अर्थतन्त्र, जनताको सेना, जनताको कानुन, अदालत, प्रशासन पैदा गरेको थियो । २०६२-६३ पछि इतिहासकै नवीनतम् उपलब्धिहरूलाई विश्वभरिका युँजीवादी-साम्राज्यवादी-उत्तरसाम्राज्यवादी र पार्टीभित्रका आत्मसमर्पणवादी-विसर्जनवादीहरूको सँठागाँठ र लेनदेनमा समाप्त पार्न खोजियो । यो नेपालका लागि मात्र होइन, विश्व-कम्युनिस्ट आन्दोलनकै लागि नकारात्मक परिघटना हो । यी कार्य म नेता भएको बेलामा होइन, प्रचण्ड नेता भएको बेलामा भएको हो । म र हामी नेतृत्व-टोलीमा थियाँ । धोका भएको देखेपछि उनका विश्वद्वय विद्रोह गन्याँ । जहाँसम्म सकारात्मक उपलब्धिको कुरा छ, सुधारवादी-संशोधनवादी-कानुनवादी कोणबाट हेर्दा सामन्तवादको अन्त्य भएको छ, दलाल पुँजीवादी भएपछि गणतन्त्र आएको छ । तर यहाँ कम्युनिस्ट घोषणापत्रमा मार्क्स-एड्झोल्सले भनेजस्तै युद्धरत दुवै पक्ष परास्त भएका छन् र बीचको दलाल पुँजीपति वर्ग सत्तासीन बन्न पुऱोको छ । यो इतिहासको विडम्बना र मजाक हो । तथापि क्रान्तिकारीहरूले यसलाई सम्पूर्ण रूपले अस्वीकार, गर्दै एकीकृत जनक्रान्तिको नयाँ अध्याय सुरु गरिसकेका छन् । यो सबैभन्दा सकारात्मक र सुखद पक्ष हो ।

» नेपाली राजनीति आउने १० वर्षमा कहाँ पुनर्ने देखुन्छ ? नेपाल र नेपाली सर्वसाधारण जनताको जीवनस्तर कहाँनेर देखुन्छ ?

मैले पहिले पनि चर्चा गर्दै, १० वर्षमा नेपाली राजनीति आमजनताले कम आकलन गरेको दलाल पुँजीवादी मार्गमा हिँडिरहेको छ । सबैले, विशेषतः श्रीमिक जनताले के आशा गरेका थिए भने लगभग ८० प्रतिशत भूभागमा विजय हासिल गरिसकेको जनयुद्ध र जनसत्ताले पूर्णत पाउँले कि त प्रतिक्रियावादी सत्तासँगको युद्ध उत्कर्षितर जानेछ । आस्चर्य ! यहाँ के भयो तपाईंलाई थाहै छ । विजयउन्मुख कम्युनिस्ट पार्टी र श्रमजीवी जनताले हार्नुपयो, जनयुद्धबाट निर्माण गरेका सत्ता विघटन भए भने हामीसँग आमनेसामें युद्धरत राजतन्त्र र शाहीसेनाले पनि हान्यो । सत्तामा टप्पिकन त कताबाट दलाल पुँजीपति वर्ग पो आइपुयो । जनतामाथि दलाल पुँजीवाद लादिएपछि जनता र देशको अवस्था चौतर्फी रूपमा सङ्कटपूर्ण बन्दैछ । राष्ट्रघाट, भ्रष्टाचार, जनअधिकारमाथि तानाशाही दमन, तस्करी, बलात्कार, महाँगी अचम्पै लादो गरी मौलाएका छन् । यो कैमाँ अर्थ (राष्ट्रियता) मा राजतन्त्रभन्दा पनि खराब र खतरनाक छ । जस्तो कि सिकिमलाई यस्तै दलालहरूले बेचेर खाएका थिए । तर आज पुनः दलाल पुँजीवादी सत्ताका विश्वद्वय नयाँ क्रान्तिको प्रक्रिया अगाडि बढिसकेकाले यो सिकिमकम्चाहि हुनेछैन ।

» तपाईंलाई कतिपयले 'प्रचण्ड भाग दुई' का रूपमा अर्थाईरहेका छन् । सर्वसाधारण जनताले अबको परिवर्तनको नेतृत्व गर्ने तपाईं हो भन्ने विश्वास दिलाउने आधार कैके छन् ?

हो, केही पतीत र जासुस तत्वहरूले यसो भन्ने

र भन्दा हुन् ! क्रान्तिकारीहरूमाथि हुने धेराबन्दी र हमलाको एउटा रूप हो यो । हामी सबैलाई प्रचण्डजस्तै बनाउने र वैज्ञानिक समाजवाद तथा क्रान्तिप्रति भीषण अविश्वास फैलाउने, नसकेपछि क्रान्तिकारीहरूप्रति अविश्वास पैदा गरिदैन र जनतालाई आफ्नो भाग्यको फैसला गर्ने महान् क्रान्ति र वैज्ञानिक समाजवादबाट विमुख गर्ने तरिकाका रूपमा यसो भर्नेदैछ । कृनै सैपन चर्चालेपछि 'अझगुर अमिलो छ' भन्ने तरिका हो । तर यो पनि अब च्यातचुत भइसक्यो भन्ने लाग्छ ।

जहाँसम्म हाम्रो पार्टी र मेरो नेतृत्वको सवाल छ यसको सबैभद्दा ठूलो विश्वसनीयता भनेको सारा पुँजीवादी-साम्राज्यवादी-उत्तरसाम्राज्यवादीहरूको लोभलालच, डर्थम्की र जोखिमहरूलाई पूर्ण रूपले बेपर्वाह गर्दै साथै पार्टीभित्रका धोर आत्मसमर्पणवादी-विसर्जनवादीहरूका अनेकाँ लोभलालच र धेराबन्दीलाई ध्वस्त पार्दै जनता, क्रान्ति, देश भनेर क्रान्तिको आँधीबेरीमा होमिनु नै हो । निजी जीवन र अवसरवादी राजनीतिक समूहका सम्पूर्ण स्वार्थहरूलाई लत्याएर वैज्ञानिक समाजवादी आर्द्धमा उभिन आदिपुणिपछि तपाईंले उठाउनुभएका जिज्ञासाहरू अर्थहीन हुन्छन् ।

» कैफी औली नेतृत्वको डबल नेकपासहित काङ्गेस पनि आर्थिक समृद्धिकै कुरा गरिरहेको छन् । समृद्धि भन्ने शब्द नेपाली राजनीतिक चबारमा खुबै चर्चामा छ । यसबाटे तपाईंको धारणा के हो ?

हो, यो चर्चामा छ । तपाईंलाई थाहा छ-मान्छेलाई दास बनाएर पशुजस्तो बेचिखिन गर्दा पनि मालिकहरूले समृद्धिकै लागि भन्ने । साम्राज्यवादले विश्वलाई लपेटामा पारेर अमानवीय लुटापाट र नरसंहर गर्दा पनि संसारमा समृद्धि बाँझनेहेको भन्ने । आज पनि पुँजीवादीहरूले जनतालाई आफ्नो हैकमपित्र राजनीतीहरूले कुरा गरिरहेका छन् । नेपालको हकमा हेर्नुसँ न सत्ता पुरानै, संरचनाहरू पुरानै, अर्थतन्त्र पुरानै, वर्ग पुरानै भएपछि अनि केपी-प्रचण्डले समृद्धि कहाँबाट टप्पाउने हुन् । के यिनले आकाशबाट भार्ने हुन् । १३ वर्ष अगाडिका प्रचण्डका तर्क हेर्नुसँ न, त्यसबेला एमालेका केपी वली, माधव नेपाल, भलनाथ, काङ्गेसहस्रले बहुलीय प्रजातन्त्र र समृद्धिकै कुरा भन्ने र तपाईंलाई भएपछि गणतालाई आधार भएको छ ।

» नेपालमा तपाईंले देखेका तीन मुख्य समस्या कैके हुन् ?

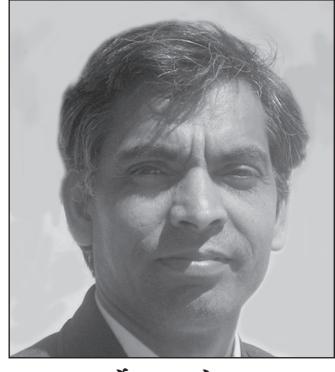
कोको तीन-चार समस्याका कुरा भएर दलाल पुँजीवादी सत्ताभित्र ! सिइै सत्ता जनताका विश्वद्वय भएपछि केको तीन-चार समस्या ? नेपालको मुख्य भनेको एक समस्या हो । त्यो हो- दलाल पुँजीवादी सत्ता । नेपाली जनताको अधिकार, देशको स्वाधीनता र शान्तिका लागि, जहिलेसम्म यो रहन्छ जनताले अकथनीय दुःख र पीडा भेलाउनु पर्नेछ ।

» तपाईंको पार्टीले जनयुद्धको 'लिगोसी' लिन्चु र म नै हुँ असली माजोवादी भनेर दाबी त गरेको छ तर पत्ताउने आधार के छन् ? विचार मात्र राखेर नयुग्ला । लडाइँ गर्नु परे सेना पनि चाहिएला । छ त तपाईंको पार्टीसित सेना ? छ भन्ने लडन सन्ने जाति छ त ?

ठिकै भन्नुभयो । जनयुद्ध मात्र होइन, नेपाली क्रान्तिहरूको उत्तराधिकारी हामी र हाम्रो पार्टी हो । त्यो मुख्यतः सैद्धान्तिक विचारकै कारणले हो । जहाँसम्म सेनाको कुरा उठाउनुभयो, सेना दुईवटा शक्तिसँग मात्र हुँछ : एउटा सत्ता सञ्चालन गर्ने वर्गसिंग, अर्को प्रतिक्रियावादी सत्तालाई मिल्काउन चाहेने क्रान्तिकारी वर्ग र शक्तिसँग । जनमुक्ति सेनाका बोरेमा अब सायद सत्य कुरा भन्ने वेला भयोजस्तो लाग्छ । प्रचण्ड-बाबुरामहरूले महान् जनमुक्ति सेना विसर्जन गर्दा नै हामीले प्रतिरोध गरेको थियाँ र क्रान्तिलाई साथ दिन चाहेने जनमुक्ति सेनाका कमान्डरहरूको भेला गरेको थियाँ । त्यसमा कम्पीनी सहकमान्डरभन्दा भएपछि थिए । पछि हामीले तपाईंलाई लिन्चु र मात्र होइन, नेपाली क्रान्तिकारी पार्टी हो । त्यो नै अन्तिम तपाईंलाई भएपछि गर्नु त भ्रम वा बेडामी मात्र हो । यिनको परम शक्ति प्रभु त दलाल पुँजीवादी सत्ता हो । यसको प्राणपछेरु दिल्ली, सिइैपु, बैदिकका कोठीहरूमा छ । उसको इच्छा फेरियो भने केपीको मिति समाप्त हुन्छ । केही दिनदेखि यसका सङ्केतहरू देखिन थालिसकेका छन् । केपी-प्रचण्डहरूको मूर्खता देखेर मान्छे हैरान छन् ।

हामीले आउँदो क्रान्तिका लागि केही महत्वपूर्ण आधारहरू पेस गरेका छैं । पहिलो त चोराले सुँजीवादी सत्ताको सवाल होइन, नेपाली क्रान्तिकारी पार्टी, शक्तिहरूसँग सम्भव भएसम्म एकता, त्यो नभए संयुक्त योर्चा निर्माण गरेको क्रान्तिलाई अगाडि बढाउने नीतिमा दृढ छैं । तेस्रो, हामी देशभक्त शक्तिहरूसँग राष्ट्रिय स्वाधीनता र राजनीतिक परिवर्तनका लागि संयुक्त योर्चा निर्माण गरेर काम गर्न यस्तो प्रचण्ड र लडाइँ गर्नु त भ्रम वा बेडामी भएर यस्तो लडन तयार हो । यसको प्राणपछेरु लैझिक, मुक्तिका लागि सङ्केतहरूसँग पनि आम्लू र लडन तयार हो । यो तपाईंलाई अगाडि बढाउने र तपाईंलाई आधार के हुन् ।

भए । प्रहरीहरूलाई प्रतिरोध गरियो अनि कहाँ भयो अन्योल ! आज पनि त दलाल, कमिसनखोर, भ्रष्ट नेता, नोकरशाह, पुँजीपतिहरूमाथि कारबाही दनादन

दमेंद्र बास्तोला

अक्टोबर क्रान्तिको शताब्दी र सर्वहारा क्रान्तिको उज्ज्वल भविष्य

जुन क्षेत्रमा पुँजीवादीहरू, बुर्जुवा जनवादीहरू, केडेटहरू, मेन्सेविक समाजवादी क्रान्तिकारीहरूको सरकार सत्तामा रहेको ८ महिनाको अवधिमा गरेको थिए।

रसमा त्यहाँको राजतन्त्र जारिका विरुद्ध धेरैले तलबार चलाएका थिए तर समाजवादी क्रान्तिले त्यसलाई जरैदेखि उखेल्यो। त्यसको सामाजिक अवशेषहरूलाई खुर्के फाल्यो जो कुनै पनि तातगतले इतिहासमा गर्न सकेको थिएन। समाजवादी सत्ताले समाज रूपान्तरण गर्न त्यविलाको संवेदन्दा अग्रस्थाना रहेका सम्य भनिने देशहरू बेलायत, फ्रान्स र जर्मनीले पनि राजतन्त्र र त्यसको सामाजिक अवशेषको समूल नष्ट गर्न सकेको थिएन। सामाजिक जमिनदारी व्यवस्थाको गहिराइको जरा पूर्ण रूपमा उखेले काम रुची क्रान्तिले गयो।

त्यसै धर्मका नाममा जनतामाथि शोषण गर्ने, महिलाको अधिकार अस्तीकार गर्ने, रुचीभन्दा बाहेकका जातिमाथिको दमन असमान व्यवहारको प्रनलाई दिन सकिन्छ मध्ययुगीन बर्बरताको रूपमा लिन सकिन्छ। बुर्जुवा जनवादी क्रान्तिका यी समस्याहरू पुँजीवादको स्थापना भैमेको देशहरूमा पनि रहै आएका थिए। फेब्रुअरी क्रान्तिपछि सामाजिक जनवादीहरूले, निम्न बुर्जुवा जनवादीहरूले आद महिनाको शासनकालमा समाधान दिने वचन बारबार दिए आएका थिए। यी प्रश्नहरूलाई विकसित भनिएका कुनै पनि देशमा पूर्ण रूपमा बुर्जुवा जनवादले भनेअनुसार अथवा बुर्जुवा जनवादी नीतिअनुसार व्यवहारमा समानान गर्न सकेको थिएन। ती समस्याहरूलाई अक्टोबर क्रान्तिले स्थापित गरेको जनसताले पूर्ण रूपमा वैज्ञानिक तरिकाले समाधान गरेको थिए। अक्टोबर क्रान्तिले रुपमा धर्माई पूर्ण रूपमा नष्ट गयो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले सम्पूर्ण गैरुरुसी जातिहरूलाई या त उनीहरूको गणराज्य या स्वायत्ता दिएका छौं। हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले स्पष्ट गर्नुभयो, महिलाको समान अधिकार रूपाना गर्ने, लिङ्ग भेदको अन्य गर्ने, राजतन्त्रको अन्य गर्ने, सामाजिक न्यायको स्थापना गर्ने धर्मको अन्य गर्नेजस्ता 'समग्र मुदाहरू बुर्जुवा जनवादी क्रान्तिका विषयहरू थिए। १५० वर्ष र २५० वर्ष परिवर्त्ये ती पुँजीवादी क्रान्तिका प्रगतिशील नेताहरूले (अथवा विभिन्न प्रकृतिका जातिहरूलाई) यी प्रश्नहरूलाई विजयान्वित अधिकारको अन्य गर्नु थिए। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले सम्पूर्ण गैरुरुसी जातिहरूलाई या त उनीहरूको गणराज्य या स्वायत्ता दिएका छौं। हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले स्पष्ट गर्नुभयो, महिलाको समान अधिकार रूपाना गर्ने, लिङ्ग भेदको अन्य गर्ने, राजतन्त्रको अन्य गर्ने, सामाजिक न्यायको स्थापना गर्ने धर्मको अन्य गर्नेजस्ता 'समग्र मुदाहरू बुर्जुवा जनवादी क्रान्तिका विषयहरू थिए। १५० वर्ष र २५० वर्ष परिवर्त्ये ती पुँजीवादी क्रान्तिका प्रगतिशील नेताहरूले (अथवा विभिन्न प्रकृतिका जातिहरूलाई) यी प्रश्नहरूलाई विजयान्वित अधिकारको अन्य गर्नु थिए। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'सुधारलाई क्रान्तिको प्रक्रियावाट अलग गर्ने र बुर्जुवा सुधारवादको भासमा जाकिने सुधारवादी काउत्स्की, दिलफर्डेस्स, मार्टें, चैनेभस, लिखिकटस, लंगोरेस, न्याकोडेल्स, तुपातीजस्ता तेसो अन्तर्राष्ट्रियका नेताहरूको धर्मी उडाउभयो र भन्धुभयो, 'सङ्घर्ष र केवल सङ्घर्षले भासेको आलेचारी काउत्स्की, करिसमास फल रुपमा अस्तित्वात् र अप्राप्ति अस्तित्वात्' र अत्यन्त बाट अवरोध भयो। हाम्रो सर्वहारा क्रान्ति त्यो घृणित 'आत्मसम्पाद' बाट अवरोध भयो। हाम्रो सर्वहारा क्रान्ति त्यो घृणित 'आत्मसम्पाद' र 'व्यक्तिगत सम्पत्तिप्रिति अधिकारको आशीर्वाद' बाट कहिलै प्रभावित भएन।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले के पनि स्पष्ट गर्नुभयो भने बुर्जुवा

जनवादी क्रान्तिका समस्या समाधान गर्नु सर्वहारा वर्गको कर्तव्य हो किनभने समाजवादी आन्दोलनमा बुर्जुवा जनवाद भनेको सर्वहारा वर्गको मुख्य काम र वास्तविक सर्वहारा क्रान्तिको सहउत्पादन हो। लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले हमेसा भनेको गरेका छौं कि सुधार भनेको क्रान्तिको प्रवर्गसहित हसहउत्पादन हो' (लेनिन, उही) लेनिनले बन्धुभयो, 'हामीले रुसीहरूमा महिला अधिकार तथा लिखानेको विरुद्धको पुरानो धरातल, साधन र बदनाम अस्तीकृत जो दुर्धित समन्वयाद तथा मध्ययुगीन व्यवस्थाको अवशेषहरू हुन, कहीं बाँकी राखेन्नां जो निम्न पुँजीवादी बुर्जुवा सत्ताबाट कुनै न कुनै रूपमा नवीकृत गर्दै बाचिरेको थिए।'

लेनिनले

जीवनका पाइला-७

भारतको दानापानी खाएर नेपालमा सङ्घर्ष

धनुषा, जमुनीबासका आसबहादुर मगरले माओवोको ऐड बुक' अध्ययन गर्न दिएपछि प्रेमबहादुर रामालाई कम्युनिस्ट पार्टी राष्ट्रीय लाम थालेको हो। त्यो २०२७ सालको कुरा हो। उनैले जनजागृति नामको अखबार पनि दिए। नलबहादुर, आसबहादुर र केदार चौहान बाबुराम रानासमक्ष पुगे। उनीहरूको गाउँमा भरपर्दा ९ जना भइसकेका थिए। सुस्मा उनीहरूलाई किसान सद्गठनमा राखियो र परीक्षणकालमा आवश्यक काम दियो। उनीहरू जनसङ्घर्षमा अग्रीम मोर्चामा उभिए। २०३१ सालमा कमरेड आजादले रानालाई पार्टी सदस्यता प्रदान गरे।

२०३५ सालमा विद्यार्थी आन्दोलन चर्कियो। त्यो सङ्घर्ष देशव्यापी जनसङ्घर्षमा फड्को मार्द थियो। २०३६ सालमा राजा वीरेन्द्रले 'बहुलीय व्यवस्था वा सुधारसंहितको पञ्चायती व्यवस्था' रोजन जनमतसङ्घातको घोषणा गरे। त्यसबेला नेकपा (चौम) को नारा थियो –

- जनमतसङ्घ्रह - धोका हो!
- राजबन्दीहरू - रिहा गर!
- अन्तरिम सरकार - गठन गर!
- भूट्टा मुद्दा - खारेज गर!

यी नाराहरूको वरिपरि पार्टी नीति र कार्यक्रम बनेको थियो। जनसम्पर्क पार्टी नीति सार्वजनिक गर्न २०३६ भदौ २४ गते धनुषा बाह्यिकामा जनसभा राखिएको थियो। जनता सातु, नुन, चित्तरा र गिलाईस बोकेर ३ दिन पैदल हिँडै बाह्यिकामा युको थिए। उक्त सभालाई निर्मल लामाले सम्बोधन गर्ने पार्टी निर्णय थियो तर सभालाई सम्बोधन गर्ने लामाको सिफारिसमा मनमोहन अधिकारी पुगे। जनता निराश भएर फक्के। पार्टी निर्णय उल्लङ्घन गरेको कारण निर्मल लामा कारबाहीमा परे। लामालाई आत्मसुखावादी र सुधारावादीको आरोप लाग्यो।

असोज ३ गते स्थानीय स्तरमा सबै जिल्लामा जनसभा गर्ने पार्टी निर्णय थियो। जनताको मनोबल उठेको कारण सामन्तहरूलाई टिन ठिठाएर गाँउ धुमाउने, भ्यागुताको माला लगाइने, जुताको माला लगाइने, कालो मोसो ढल्ने, रुखको फेदमा उभाएर माफ मगाउनेजस्ता जनसङ्घर्षहरू देशभारी चलिरहेका थिए। उपग्राहनपञ्चसमेत रहेका प्रेमबहादुर रानालाई २०३६ असोज ५ गते प्रहरीले घैबाट गिरफ्तार गयो। सिन्धुली जेल फुटाएर सबहादुर कार्की त्यही दिन रानाको घरमा आइपुको थिए। प्रेमले आफू पक्किए भए पनि कार्कीलाई बचाए। रसबहादुले प्रहरीको पोसाक लगाएको हुनाले गाउँले समातेका थिए। तर सबै कुरा भनेपछि छोडिए। जनताले उनलाई खोस्दा प्रहरी र जनताजीवी भएको भडप्पा कृष्णबहादुर राना मारिए। मसिनीमाया स्थाइबालाई करडमा

अक्टोबर क्रान्तिको शताब्दी र ...

सम्पन्न नहोस् । यी सबै कुराहरू बास्ते सम्मेलनको घोषणापत्रमा प्रतिबद्ध गरिएको थियो र बहस गरी पारित गरिएको थियो । तर दोस्रो अन्तर्राष्ट्रियका नेताहरूले आफ्ना बहस र प्रतिबद्धतालाई तिलाज्जली दिएका थिए र क्रान्तिकारी पिठ फर्काएका थिए । महान् अक्टोबर क्रान्तिको प्रक्रियामा यी अनुभवहरू अहिलेको सर्वहारा वर्गलाई प्राप्त भएको छ ।

लेनिरुहे दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय र समकक्षी नेताहरूको
त्यही तरिकाले आलोचना गर्नुभयो जसरी समकालीन
भौतिकवादको पक्षधरता देखाएर गैरभौतिकवाद तथा
गैरद्वन्द्ववादको वकालत गर्ने समकालीन दार्शनिकहरूमा
देखिएको प्रवृत्तिलाई 'मार्क्स' एडेल्स्ले सँझौ खराब (मूलतः
द्वन्द्ववादविरोधी) भौतिकवादको आलोचना गर्नुभयो तर
उहाँहरूले त्यो आलोचना अत्यन्त उचाइबाट, अग्रस्थानबाट
गैरद्वन्द्वात्मक भौतिकवादवको अलोचना गर्नुभयो न कि
ह्युमिञ्च वा बेरकलेनिजमको स्थानबाट ।^{१८}

दोस्ते अन्तर्राष्ट्रिय मूलतः त्यस समयका
युरोपियन वैधानिक सामाजिक जनवादी पार्टीका नेताहरूको
विश्वासघात, साप्राज्यवादीहरूप्रतिको आत्मसमर्पण र
उनीहरूको गोटी बने प्रवृत्तिका कारण विघटन हुन्मुप्यो ।
यद्यपि दोस्ते अन्तर्राष्ट्रियको विघटन भयो तथापि सामाजिक
जनवादी पार्टीका नेताहरूले गरेको आत्मसमर्पणबाट
क्रान्तिको आवश्यकताको अन्त्य गर्न सकेन । लेनिनको
नेतृत्वमा सही कार्यदिशा र सही प्रकारको नेतृत्व प्राप्त गरेको
रुसमा क्रान्ति सम्पन्न भयो ।

सामाजिक जनवादी पार्टीहरूको गलत नीतिका कारण युरोपियन पार्टीहरूमा फुट र विभाजन पैदा भए । यसप्रकारको विभाजन यो इतिहासकै एउटा प्रवृत्तिका रूपमा देखियो । जुन प्रवृत्ति पश्चिम युरोपका उपभोक्तावादी बुर्जुवा र राष्ट्रवादी क्रान्तिकारीहरू समाजवादी क्रान्तिकारीमा रूपान्तरित हुने प्रक्रियामा कयाँ प्रकारका अवसरवादको जन्म भएको थिए । यसप्रकारको अवसरवादले छाडेको प्रभावको कारण मजदुर वर्ग र समाजवादी आन्दोलनमा कयाँ फुटहरू पैदा भए । यसप्रकारको अवसरवादबाट ग्रस्त देशहरूमा बेलायत, इटली, हल्व्यन, बुल्गेरिया र रुससमेत थिए । त्यही प्रकारको प्रवृत्ति जर्मनी, फ्रान्स, बेल्जियम, स्विडेन र स्विजरल्यान्डमा पनि देखियस्थो ।

अन्तर्राष्ट्रिय सर्वहारा आन्दोलनका विषयमा लेनिन र माओले जसरी निर्मल तरिकाले सोच्युभ्यो र वैज्ञानिक विधिका आधारमा ठोस परिस्थितिको ठोस विश्लेषण गर्दै समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्नुभयो, त्यसप्रकारको निर्मलता र प्रतिबद्धताका साथ समाजवादी क्रान्तिको दिशामा कम्प्युनिस्टहरूले विकास गर्नुपर्नेछ ।

अन्तर्राष्ट्रिय कम्प्युनिस्ट आन्दोलनमा रुसपछिका
क्रान्तिहरू चीन, कोरिया, क्युबापछि मार्क्सवादको
प्रयोगलाई कम्प्युनिस्टहरूले जडसूत्रीय संशोधनवादका
रूपमा प्रयोग गरेको पाइन्छ । मार्क्सवादका आधारसूत्र
शिक्षाहरूले निश्चित समयसम्म लैजारे र पछि मार्क्सवादमा
विकास गर्न नसकदा सुधारवादमा फर्स्ट गरेको छ । लेनिन
र माओका 'सिद्धान्तमा दृढाता र व्यवहारमा लचकता' को
प्रयोगलाई ठीक किसिमले समात्ने र प्रयोग गर्न विधिको
विकास गर्न नसकदा कम्प्युनिस्टहरू सिद्धान्तका नाममा
एकाङ्गी, सङ्कीर्ण र जडसूत्रीय बन्ने र व्यवहारका
नाममा सुधारवादी संशोधनवादी बन्ने रहें आएको छ ।
लेनिनले जसरी सुधारका कामलाई क्रान्तिकारी कामको
सहउत्पादन भन्नुभयो र त्यहीअनुसार व्यवहार गर्नुभयो,
त्यसमा सिद्धान्त र व्यवहार, दृढाता र लचकता, वस्तुगत
आवश्यकता र आत्मगत परिस्थिति, समय र आवश्यकताको
उचित संयोजन देखिन्छ । रुसी अक्टोबर क्रान्तिको एक
शताब्दीमा विश्वका तमाम देशहरूमा कम्प्युनिस्ट आन्दोलनले
गति लिए, परन्तु यसप्रकारको सयोजन मिल नसक्नुले
निश्चित अवस्थासम्म विकास भए पनि असफलतामा दुड्गिन
पुरोका छन् । समाजवादी क्रान्ति भनेको सर्वहारा विचार र

दर्शनबाट निर्देशित राजनीति, अर्थनीति, सैन्य नीतिको योग हो। क्रान्ति आफौमा शतप्रतिशत मान्ये हो भने राजनीति, अर्थनीति र सैन्य नीतिको निश्चित पैमानामा संयोजन रहेको हुँच। देशभित्रको पुँजीवाद र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा त्यसको सम्बन्धसहितको प्रतिक्रियावादी सत्ताका विरुद्धको सङ्घर्षमा राजनीति, अर्थनीति र सैन्य नीतिको उचित संयोजन हुन नसक्या क्रान्तिकारी आन्दोलनहरू असफल हुने गरेको छ। तूलातूला सङ्घर्षहरूबाट तूलातूला धक्का खान पुगेका चिली, इत्तोनसिया, फिलिपिन्स, टर्की, भारत, पेरु, नेपालगायत देशहरूमा यही समस्या देखापर्छ। यसप्रकारको संयोजनको क्षमतामा विकास गर्न नसक्या कम्युनिस्ट नेतृत्वले कि त कम्युनिस्ट आन्दोलनभित्र साम्राज्यवादीहरूले पारेको फुट र विभाजनलाई रोक्न नसक्ने यो नेतृत्व नै त्यसप्रकारको विभाजनको सिकार हुने अवस्था रहेदै आएको छ। नेपालका सबै आन्दोलनहरू मूलतः नेपाली काढ्येस, माले चलाएका आन्दोलनहरू दमन गर्न र माओवादीले चलाएको जनयुद्धलाई असफल पार्न साम्राज्यवादी तथा विस्तारावादीहरूको भूमिका रहेको हो। त्यसप्रकारको भूमिकालाई निर्सेत्र बनाउन नसक्नु, त्यसबाट अलग रहन नसक्नुमा मूलभूत रूपमा समय र परिवेशअनुसार राजनीति, अर्थनीति र सैन्य नीतिको

उचित संयोजन गर्न नसक्नुको परिणाम थियो ।
रुसमा खुस्वेभको आगमन र चीनमा माओको निधनपछि अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनमा एक प्रकारको अन्धराष्ट्रवाद देखायन्यो । यसको बीजारोपण कम्युनिस्ट इन्टरनेशनले दोसो विश्वयुद्धमा साम्राज्यवादका विरुद्ध गरिने सङ्घर्षको समयमा तथ गरेको नीतिमा अन्तर्रानहित रहेको पाइन्छ । समाजवादी सत्ताको रक्षाका निर्दि साम्राज्यवादी लुटेराहरूको आग्रहमा क्रान्तिकारी आन्दोलन रोक्न सहमति हुनु र त्यसको परिणाम पश्चिम युरोपलगायत ऐसियाका कतिपय देशहरूमा चलेका आन्दोलनहरू रोकिनुले कम्युनिस्ट आन्दोलनमा अन्ध राष्ट्रवादको बीजारोपण हुन पुयो । कम्युनिस्ट आन्दोलन चलेका देशहरूमा आन्दोलन रोक्न कोमिन्टनले गरेको आग्रह सारमा लेनिनले अगाडि

सारका साम्राज्यवाद युद्धलाल गृहयुद्धमा बदल भन्न नारा

विपरीत थियो । कोमिन्टनको आग्रहलाई माओले इन्कार गर्नुभयो जसको कारण चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी मातृभूमि चीनको रक्षाका लागि युद्ध रोकेर जापानी साम्राज्यवादका विरुद्धको साम्राज्यवादी युद्धमा कोमिन्टाडसँग विलय भएन, बरु चीनको बचाउका लागि जापानी साम्राज्यवादका विरुद्धको सङ्घर्षमा कोमिन्टाडलाई उपयोग गर्दै गृहयुद्धको विकास गयो । चीनको गृहयुद्धले क्रान्तिको जन्म दियो तर युरोप र एसियाका ग्रिस र भारतमा चलेका टूलाटूला युद्धहरूले ढूढो धक्का खान पुर्यो । कोमिन्टनको विघटनपछि चीनको समाजवादी सत्ताले कम्युनिस्ट अन्तर्राष्ट्रिय तोडन 'असलग्न परराष्ट्र नीति' तथा 'कम्युनिस्टहरूले स्वतन्त्र रूपमा' आफ्नो देशको क्रान्ति आफै सोच्ने नीति तर्जुमा गरेपछि विश्व कम्युनिस्ट अन्दोलनमा त्यसको प्रभाव भिन्न रूपमा देखायन्थ्यो । 'संसारका मजदुर एक होइँ' ¹⁹ तथा 'संसारका मजदुर र उत्तराधित जनता एक होइँ' ²⁰ भन्ने नारालाई रुखो, निरस र जीवनहीन बनायो । त्यसले कम्युनिस्ट आन्दोलनमा व्यापक (अथवा आवश्यकताभन्दाबढी) विभाजनको मनोविज्ञान र संस्कृति पैदागर्यो । यसले कम्युनिस्टहरूमा कुनै न कुनै प्रकारको राष्ट्रवाद, एकाङ्गी, आफ्नो नीति मात्र सही देखे र अरूपको नीति सहन गर्न नसक्ने अवस्थामा पुऱ्यायो ।

कम्युनिस्ट आन्दोलन अन्धराष्ट्रवादमा फस्नुको कारण साम्राज्यवादका विरुद्धको सङ्घर्षमा अन्तर्राष्ट्रिय ऐक्यबद्धता समाप्त भयो । यो प्रक्रियाले अन्ततः कम्युनिस्ट आन्दोलनमा फुट र विभाजन, साम्राज्यवाद र विस्तारवादप्रति आत्मसमर्पण, जनताप्रति अविश्वास, क्रान्तिप्रति निराशा, परिवर्तनको सङ्घर्षर्थाट पलायन हुने स्थिति पैदा भयो । जसको परिणाम कम्युनिस्टहरूले कि त साम्राज्यवादलाई अजङ्गको बाघ देखे वा केवल कागजी बाघ मात्र देखे एकाङ्गीपना देखा पर्दै गयो ।

अहिलेको विश्वमा समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्ने मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवादमा विकास गर्न आवश्यक छ । विकासको नियमले के कुरा पुष्टि गरेको छ भने कुनै पनि क्रान्ति दोहोरिन सक्वैदेन, त्यसको विकास मात्र हुन सक्छ । पेरिस कम्युन रसी क्रान्तिमा दोहोरिएन र रसी क्री क्रान्ति चिनियाँ क्रान्तिमा । त्यस्तै क्युबा र कोरियामा भएका क्रान्तिहरू पनि विगतका कुनै क्रान्तिका पुनर्निहान थिएनन । संसारका चलेका सशात् कम्युनिस्ट आन्दोलनहरू पनि विगतका क्रान्तिहरूको हुब्ह प्रयोग थिएन । त्यसकारण अहिलेको विश्वमा कम्युनिस्ट आन्दोलन विकास गर्ने अहिलेको साम्राज्यवाद, अहिलेको पुँजीको व्यवस्था, अहिलेको विश्व व्यवस्था र त्यसले संचालन गरेका जनताका विरुद्धको सङ्घर्ष, क्रान्तिकारी आन्दोलनमा देखापरेका समस्याहरू र त्यसको प्रभावलाई वस्तुगत तरिकाले विश्लेषण गर्नुपर्छ र त्यसअनुरूपको रणनीति र कार्यनीतिको तर्जुमा गर्नुपर्छ ।

अहिलेको साम्राज्यवाद पुँजीवादको भूमण्डलीकृत चरणमा पुगेको छ । लेनिनले यसलाई एक शताब्दी पहिले साम्राज्यवाद भेनेको पुँजीवादको उच्चतम रूपम भन्नुभएको थियो । एक शताब्दीमा आउँदा साम्राज्यवादले नयाँ विकास गरेको छ, जो साम्राज्यवादको भूमण्डलीकृत चरण हो । साम्राज्यवादका भूमण्डलीकृत चरणलाई उत्तरासाम्राज्यवाद भन्न सकिन्छ । उत्तरासाम्राज्यवादले पुँजीको नियन्त्रणमा अतिसकेन्द्रित, पुँजीको प्रयोगमा भूमण्डलीकृत, भूमण्डलीकृत श्रम परिचालन, साम्राज्यवादीहरूकीयाको भूमण्डलीकृत सेन्य समन्वय, भूमण्डलीकृत उत्पीडनमा समन्वय, भूमण्डलीकृत प्राकृतिक स्रोत र सम्पत्तिमाथिको लुट र जनतामाथिको उत्पीडनका रूपमा दुभन्न सकिन्छ । तसर्थ उत्तरासाम्राज्यवादी एकाधिकार पुँजीको विकास भूमण्डलीकृत पुँजीका रूपमा हुनु पुर्यो । यसका विशेषताहरूमा लेनिनले विश्लेषण गर्नुभएको एकाधिकार तथा केन्द्रीकृत, परजीवी तथा संडेशको र मरणासन्ति अवस्थाबाट एकाधिकारवादी अतिकेन्द्रीकरण, अतिपरजीवी र अतिमरणील अवस्थामा पुगेको छ ।

एकाधिकार पुँजीको लेनिनले विश्लेषण गरेको उच्च चरणबाट भूमण्डलीय चरणमा पुगेको कारण यसले उत्पीडक साम्राज्यवादी शक्ति र उत्पीडित श्रमिकीयी वर्गलाई भूमण्डलीकृत अवस्थामा विभाजित गरेको छ । अति केन्द्रीकृत पुँजीका कारण अहिलेको विश्वमा बीसीं शताब्दीको दोस्रो दशकमा भएको प्रथम विश्वयुद्धको परिणाम युरोपीय अर्थतन्त्रमा रक्तसेलको अभाव र अमेरिकी अर्थतन्त्रमा अतिसंचारबाट पीछित ²¹ भएजस्तै अहिले अमेरिका आर्थिक मन्दी र चीन आर्थिक निक्षेपको अति जटिलाताबाट अधिक बढिरहेका छन् । यसको परिणाम सैन्य शक्तिमा प्रतिस्पर्धा, सैन्य प्रविधिमा होडबाजी, सैनिक खर्चमा वृद्धि हुने बाध्यता आइपरेको छ र त्यसले पर्वीरसिया, मध्याह्नी तथा तेस्रो विश्वका देशहरूमा कि त आर्थिक उत्पीडन भैरहेको छ वा युद्ध थोपरिदै आएको छ । त्यसैको परिणाम चीनको दशिण चीन सागरमा युद्धपोतेहरूको तैनाथी बढेको छ र अमेरिकासहित तमाम देशहरूमा सामूहिक युद्ध अन्यास हुँदै आएको छ ।

भूमण्डलीकृत पुँजीवादको विशेषता के रहेको छ भने पुँजीवादी उत्पादन सम्बन्धले पैदागरेको विश्वल जनसमुदायमा आएको आर्थिक विपन्नता र एकाधिकारवादी पुँजीपत्रिको लुटको सङ्कट समाधान गर्न विश्वका जनतालाई एक ठाउँमा ल्याउन ²² बाध्य बनेको छ । भूमण्डलीय रूपमा ²³ अति सस्तो श्रमिकमा आधारित उद्योगहरू विकास र सञ्चालन

रागेको छ। मध्यपूर्वका देशहरूमा सस्तो श्रममा आधारित तेल उत्पादन गर्ने उद्योगहरू खोलिएका छन्। त्यस्तरैगरी भारत, बङ्गलादेश, मलेसिया, इन्डोनेसियालागायत मध्यपूर्वका देशहरूमा उद्योगहरू खोलिएका छन्, त्यहाँका प्राकृतिक स्रोतहरूको लुटपाट र दोहन गरिएको छ र त्यसमा तेस्रो विश्वका सस्तो मजदुरहरू केन्द्रित गरिएका छन्। एकाधिकार अतिकेन्द्रित भूमण्डलीकृत पुँजीवादको राजनीतिक, आर्थिक, सैनिक योगमा निम्न विशेषताहरू देखा पर्छन् :

क. साम्राज्यवादीहरूले मालको वितरणको स्थानमा कागजी नोटको वितरण गर्ने र धनजाति साम्राज्यवादी आर्थिक सम्पन्न मुलुकहरूमा केन्द्रित गर्ने।

ख. विश्वजारको विभाजनका लागि साम्राज्यवादी मुलुकहरूका बीचको मिलन र द्वन्द्व (coalition and contention) को बीचबाट सम्बन्ध बनाइरहने र त्यसमा मिलनको प्रक्रिया प्रमुख बनाउने।

ग. विश्वलाई आर्थिक उत्पीडनका लागि आपसमा विभाजन गर्न संयुक्त राष्ट्रसङ्घलगायत क्षेत्रीय सङ्गठनहरू निर्माण गर्नु र ती सबै सङ्गठनहरू कुनै न कुनै रूपमा शक्तिकेन्द्रको सहारामा टिकिरहनु।

घ. सबै उत्पीडित देशका शासकहरूको नियन्त्रण नियमन र निगरानी गर्ने कानुन, नियम र सैन्य शक्तिको प्रयोग शक्ति राष्ट्रहरूले निर्धारण गर्नु र त्यो पालन गर्न सबै देशका नागरिकहरू बाध्य बनाइनु।

ड. उत्पीडित देशहरूका नगदको प्रयोग गरी त्यहाँको प्राकृतिक तथा मानव संसाधनमाथि लुटख्सोट गर्नु र विश्वका जनतालाई चरम रूपमा उत्पीडित गर्नु।

च. साम्राज्यवादीबीचको अन्तरविरोधलाई आपसी बहस र तेस्रो विश्वका देशहरूमा गरिने सैनिक प्रयोगबाट समाधान गर्नु र शक्तिराष्ट्रहरूबीचको युद्धलाई पन्छाउने प्रयत्न गर्नु।

यसप्रकारको एकाधिकार र केन्द्रीकृत पुँजीले विश्वभरको जनतालाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा श्रम शोणका लागि तेस्रो विश्वका ढूलाढूला सहरहरूमा एकत्रित र धूमीकृत हुन मदत गरेको छ। यसप्रकारको धूमीकरणले कार्ल मार्क्स र फ्रेडरिक एडगेल्सले अगाडि सार्नुभएको नारा ‘विश्वका मजदुरहरू एक होआँ’ तथा कोमिन्टनले अगाडि सारेको नारा ‘विश्वका मजदुरहरू र विश्वका उत्पीडित जनतालाई एक होआँ’। अझ जीवन्त रूपमा मुख्यरित भएको छ। यो नारालाई त्यही प्रकारको राजनीतिक कार्यक्रम, त्यही प्रकारको आर्थिक नीतिको विश्लेषण र त्यही प्रकारको सैनिक कार्यक्रमका रूपमा विकासमा ल्याउनु आवश्यक बनेको छ।

अहिलेको विश्वमा एकातिर साम्राज्यवादी उत्पीडन चरम अवस्थामा भने अर्कोतिर साम्राज्यवादको विरोधको प्रक्रियामा मानिसमा अन्धर्षाष्ट्रवाद बढेको छ। वैज्ञानिक समाजवादी विज्ञानमाथि साम्राज्यवादीहरूको लगातार आक्रमण हुनु र कम्युनिस्टहरूले वैज्ञानिक समाजवादलाई ठीक तरिकाले स्थापित र विकास गर्न नसक्नुको कारण त्यसप्रकारको सङ्घर्षको नेतृत्व अन्धर्षाष्ट्रवादी र विस्तारै धार्मिक साम्प्रदायिकताले लिने खतरा बढै गएको छ। संसारभरिका सङ्घर्षमा अन्धर्षाष्ट्रवाद र धार्मिक कट्टरतावाद हावी हुने अवस्थाले जनताले साम्राज्यवादी उत्पीडनका विरुद्ध भौषण सङ्घर्ष गरे पनि पुनः साम्राज्यवादको बहुयन्त्र र नियन्त्रणमा पर्दै जाने अवस्था उत्पन्न भएको छ।

अहिलेको अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिको विश्लेषण गर्दा विभिन्न साम्राज्यवादी शक्तिकेन्द्रहरूबीचको अन्तरसाम्राज्यवादी अन्तरविरोध, साम्राज्यवादी र उत्पीडित राष्ट्र र जनताका बीचको अन्तरविरोध, साम्राज्यवादी देशहरूमा बुर्जुवा र सवाहारा वर्गको बीचको अन्तरविरोध घनीभूत रूपमा विकास भइरहेको छन्। अहिले पनि यी सबै अन्तरविरोधको सामूहिक उत्पत्ति स्रोत²⁵ पुँजीवादी उत्पादन सम्बन्ध र यसको आधार भूत अन्तरविरोध हो। त्यसमा साम्राज्यवाद र उत्पीडित राष्ट्र र जनताका बीचको अन्तरविरोध अहिले पनि प्रमुख रहेको छ। साम्राज्यवादले भूमण्डलीकृत साम्राज्यवादी चरणमा आइपुग्दा पनि अहिलेको विश्व साम्राज्यवाद र सर्वहारा क्रान्तिको युग हो।

साम्राज्यवादी शक्तिहरूको मिलन र भिडन्त अथवा सहमति र बिमति (coalition and contention) ले सम्भावित तेस्रो विश्वयुद्धलाई टार्दै लगेको छ। तर तथाकथित सहयोग र लगानीमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय बजार कब्जा गर्ने, प्राकृतिक सम्पदाको नियन्त्रण र देशहरूमा पैदा गर्न हतियारको उत्पादन, भण्डारण र वितरणमा होडबाजी गर्ने, शक्तिशाली देशहरूका बीचको सन्तुलन बनाउन आधुनिक हतियारको प्रविधिमा तीव्रता दिने, सोभियत सङ्घको पतनपछि एकध्युवीय बनेको अमेरिकी सैन्य गठबन्धन नाटोका विरुद्धमा आर्थिक एवम् राजनीतिक गठबन्धन हुँदै भूमण्डलीय र क्षेत्रीय रूपमा विकास हुने वर्तमान विश्व परिस्थितिले सम्भावित तेस्रो विश्वयुद्धलाई इङ्गित गर्दछ। यसप्रकारको विश्वयुद्धको भयावहलाई समाजवादी क्रान्तिले मात्र रोकन सक्छ। यो अवस्थामा विश्वभरका कम्युनिस्टहरूले समाजवादी क्रान्तिको तायारीलाई वैचारिक, राजनीतिक र सङ्गठनात्मक हिसाबले घनीभूत बनाउन आवश्यक हुन्छ। यसप्रकारको तायारीले क्रान्तिका लागि आवश्यक आन्तरिक आधार तयार गर्नेछ र बाह्य वातावरणको संयोजनमा पुऱ्याउनेछ। त्यो अवस्थामा माओले संश्लेषण गर्नुभएको ‘कि त क्रान्तिले विश्वयुद्धलाई रोक्छ वा विश्वयुद्धले क्रान्तिलाई जन्म दिन्छ र अहिलेको मूल प्रवृत्ति भनेको क्रान्ति नै हो’²⁶ भन्ने मान्यता लागू हुनेछ।

अहिलेको विश्वमा नयाँ जनवादी तथा वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्न माओले अधि सार्नुभएको महान् सर्वहारावादी सांस्कृतिक क्रान्तिलाई गहिराइका साथ पकड्ने र व्यवहार गर्ने विषयमा जोड दिनुपर्छ। महान् सर्वहारावादी सांस्कृतिक क्रान्तिको मूल विशेषता कमरेड स्टालिनको नेतृत्वमा रहेको समाजवादी रूप²⁷ र कमरेड माओले नेतृत्वमा रहेको समाजवादी चीनमा²⁸ समाजवादी सत्ताको रक्षाका निर्मित समस्त जनतालाई वैचारिक, राजनीतिक र

ऋत्तिकारी माओवादीको स्कुलिङ सम्पन्न

काठमाडौं। मालमावादी आवासीय स्कुलिङ्क
प्रयत्नमा आफूहरू सफल भएको नेपाल कम्युनिस्ट
पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) का महासचिव
गोहन वैद्य 'किरण' ले बताएका छन्। कार्तिक १९८५
मंग्सेते उद्घाटन थै कार्तिक १७ गतेसम्म आवासीय
कृष्ण पार्टी केन्द्रीय कार्यालय बुद्धनगरमा चलेको
१९८६ दिने पार्टी स्कूलिङ्क कार्यक्रमको समाप्ति गर्दै उन

अन्तर्राष्ट्रीय कम्युनिस्ट आनंदलनका इतिहास, केन्द्रीय पार्टी स्कूल विभागका सचिव हस्तबहादुर के.सी. ले दर्शन, दर्शनको उत्पत्ति र विकास तथा दर्शनको विकासका ऐतिहासिक प्रक्रिया, दर्शनको मौलिक प्रश्न, दर्शनका मूलभूत दुई प्रश्न र दुई विश्व दृष्टिकोण, दार्शनिक सिद्धान्त : आदर्शवाद र भौतिकवाद, दर्शनशास्त्रको पद्धति : द्वन्द्ववाद र अधिभूतवाद, दार्शनिक पक्षधरताको प्रश्न, दर्शनको विषयवस्तु, दर्शनको महत्व, लेनिनवादको विकास र मार्क्सवाद-लेनिनवादको तेज्ज्ञ र नयाँ चरणमा माओवादको विकासका बारेमा तथा द्वन्द्ववादका नियमहरू र अन्तर्विवरोधका नियमहरू र मार्क्सवादी द्वन्द्ववादी ज्ञान-सिद्धान्तका बारेमा ऐतिहासिक भौतिकवाद, ऐतिहासिक भौतिकवादको विषयवस्तु, ऐतिहासिक भौतिकवादका आधारभूत सिद्धान्त र नियम, उत्पादन पद्धति र सामाजिक आर्थिक संरचना, उत्पादन पद्धति र समाज विकासको ऐतिहासिक प्रक्रिया, वर्गको उत्पत्ति वर्गसङ्घर्ष, राज्यसत्ता र सामाजिक क्रान्ति, वर्गको उत्पत्ति र राज्यको विलोपीकरण, साम्राज्य र सर्वहारा क्रान्तिको युगमा दर्शन- 'संशोधनवादी दर्शन', मार्क्सवादको ऐतिहासिक कार्यभार तथा मार्क्स-एड्गेल्सको जर्मन विचारधारानामक कृतिका बारेमा प्रशिक्षण दिएका थिए ।

साम्राज्यवादका विरुद्ध हमला बोलन सक्नुपर्छ । यसप्रकार रणनीति र कार्यनीति अपनाउन सकदा मात्र कम्पुनिस्टहरू सही तरिकाले साम्राज्यवादका विरुद्धको सङ्घर्षलाई निष्कर्षमा पुर्याउन सक्नेछ ।

यसप्रकारको सङ्घर्षमा क्रान्तिकारी अन्तर्राष्ट्रियतावादी आन्दोलन 'रेस' को गठन र त्यसका कार्यविस्तारले आन्दोलनको विस्तार र अन्तर्राष्ट्रिय बहसले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको थिए । माझोवादलाई ग्रहण गर्ने, त्यसलाई लागू गर्ने र त्यसमा विकास गर्ने मान्यताहरूले चलेका बहसले आईझीएमएल, कम्प्युनिस्ट अन्तर्राष्ट्रिय तथा ब्रसेल्स ख्यातरिक (ब्रसेल्स सेमिनार) सम्प्रभाव पारेको थिए । नेपालको जनयुद्धको विसर्जन र कम्प्युनिस्टहरूका विखण्डनले यी सबै आन्दोलनलाई पक्षधातको अवस्थाको पुर्याएको छ । कम्प्युनिस्टहरूबाट हुने अन्तर्राष्ट्रिय आन्दोलनको पहलकदीवाट मात्र विश्व कम्प्युनिस्ट आन्दोलनलाई सशक्त रूपमा विकास गर्न सकिन्छ ।

अहिले पुँजीवादी तथा साम्राज्यवादी मुलुकहरूने देखापरेको सापेक्षता स्थिरता^३ समाप्त नभएको मात्र होइँ। त्यसले ती मुलुकहरूमा नयाँ प्रकारको अस्थिरता र आतड् ऐदा गरेको छ। यसप्रकारको अस्थिरताबाट क्रान्तिको लाउठाउने कार्यादिशा विकास गर्न अहिले पनि कम्प्युनिस्टहरूको भीषण चुनौतीको सामना गर्नु पर्नेछ। क्रान्तिको चाहार राख्ने विश्वभरका जनताले यी चुनौतीहरूको समाधान गबाटो नस्युलेको^४ अनुभूति गरिदै आएको छ। यसप्रकारका समस्या समाधान गर्न अन्तर्राष्ट्रिय कम्प्युनिस्ट आन्दोलनका कम्प्युनिस्ट, राष्ट्रवादी र साम्राज्यवादविरोधी आन्दोलनलाई एकीकृत गर्ने कार्यादिशामा आधारित एकीकृत जनक्रान्तिका

राणनीतिक तथा कार्यनीतिक नीतिका आधारमा एकीकृत ग्रंथालय आवश्यक हुनेछ ।

अन्यमा, लेनिनको त्यो भनाइलाई फे
उल्लेख गर्न आवश्यक हुँच, ‘ती महान् दिनहरू हामीबाज
जति टाढा हुँदै जान्छन् त्यति नै स्पष्ट रूपले हामी रुसमा
सर्वहारा क्रान्तिको महत्त्व देख्छौं र त्यति नै गहिराइका सा
हाम्रा समग्र कामको व्यावहारिक प्रतिबिम्बन हुँच’, त्यति
अहिलेका कम्युनिस्टहरूको ऐतिहासिक कार्यभारको सुनौता
अवसर र गम्भीर चुनौती देखापर्छ र वैज्ञानिक समाजवाद
र साम्यवादको उज्ज्वल भविष्य देखापर्छ । अहिले हामा
महान् अक्टोबर क्रान्तिको शतवार्षिकी मनाउनुको तात्पूर्य
हाम्रो समाजमा गरिने क्रान्तिको उत्सव मनाउनु है
अहिलेको विश्वमा हुने समाजवादी क्रान्तिको विजयको
भन्डालाई माथिमाथि फहराउनु हो । अक्टोबर क्रान्तिका
२५ औं वार्षिक उत्सवका अवसरमा माओले ‘अट्कोबर
क्रान्तिको भन्डा अपराजेय छ र फासियादी सम्पूर्ण शरि
समाप्त हुनु अनिवार्य छ’^{१०} र ‘लालसेनाको विजय मनाउनु
भनेको हामी चिनियाँ जनताले पनि आफ्नो विजय मनाउनु
हो’^{११} भन्नुभएजस्तै एक शताब्दीपछि महान् अक्टोबर क्रान्ति
मनाउनुको तात्पर्य विश्व सर्वहारा वर्गले विजयको शङ्खान्तर
गर्नु हो । विश्वका उत्पीडित जनतालाई समाजवादक
बाटोमा हिँडाउनु हो र साम्राज्यवाद, फासियादका विरुद्धक
वैचारिक, राजनीतिक र फौजी सङ्घर्षको भीषण प्रक्रियाबाट
१० अट्कोबर क्रान्तिको विजयको शङ्खान्तर
११ अट्कोबर क्रान्तिको विजयको शङ्खान्तर

यो भविष्यमा डोन्याउन हो ।

(अक्टोबर क्रान्तिको शतवार्षिकी आरम्भ हुनासाथ कमरेद धर्मेन्द्र बास्तोलाले तयार पार्टीभएको कार्यपत्रलाई त्यातिवेळा पुस्तिकाका रूपमा समेत प्रकाशन गरिएको थियो । यो आलेख अदिले पनि त्याति नै सान्दर्भिक हुने ठानेर प्रकाशन गरिएको छ- सम्पादक

30. See RIM declaration 1984

31 . See Naxalbari no4, p4, a polemic by comrade Ajith. "The challenge before the Maoist that of correctly grasping the new possibilities thrown open by the imperialist crisis, which despite all their united efforts, is not showing any sign of resolution in the near future".

32. Mao: In celebration of the twenty fifth anniversary of October Revolution, November 1942.

33. ——

नियमित

लथालिङ्ग घरको भताभुङ्ग चाला

कलाधर आचार्य

प्र.म.ओली स्वच्छ प्रशासन, सुशासन, शान्ति, सुख्खा तथा सुख समृद्धि विकासको भाषण गर्दै बर्बरादै हिंडिरहनुभएको छ तर उहाँ जातिजात यस्ता भाषण गर्दै हिंडिरहनुभएको छ व्यवहार र कार्यान्वयन भएको कहाँकै देखिँदैन। कागजमा मात्र सीमित छन् यी नाराहरू। समानताको प्रसङ्गमा दसैको टीका ग्रहण गर्ने क्रममा नै स्पष्ट देखियो। ज्वाइँ, छोरी, आफन्त र आसेपासेरुलाई कुर्चीमा राखेर सम्मानजनक तरिकाले टीका, जमरा लगाइयो तर स्वयम् पूर्वप्रधानन्यायाधीश गोपाल पराजुली जसले उनलाई राष्ट्रपति पदको शपथ गराएका थिए र राष्ट्रपति पद समालेको थिन्। मानौं पराजुली त उनकै गुरु नै भए तर त्यस्तो सम्मानजनक व्यक्तिलाई धुँडा टेकाएर टीका, जमरा लगाइयो। त्यस्तै आफूभन्दा पार्टीमा अग्रज व्यक्ति वामदेव गौतमलाई, त्यतिले नुगोर पूर्वसेनापति, पूर्वप्रहरीमहानीरक्षक तथा अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरूलाई अपमानजनक तरिकाले टीकाजमरा लगाएको देखा यस्तो पो हुँदो रहेछ समानता भने बल्ल थाहा भयो। त्यस्तो हुकुमी शासन राणा तथा शाहकालमा समेत देखिएको थिएन। सङ्घीयता भेनेको सबैलाई समान दृष्टिले हेर्ने र व्यवहार गर्ने हो जस्तो लाख्यो तर रहेनछ। सरकारी नेकपालोंको सङ्घीयता यस्तो अनौठो खालको कठोर र एकलौटी शासन चलाउने रहेछ।

पश्चिमा देशहरूको दबावमा परी बिनाजान, अनुभव आफ्नो देशको भूवोटालाई नमुहाउने खालको शासन प्रणाली स्थापित गरी डलरको लोभमा फसेर उनीहरूको मनसाय नै नमुझी विभिन्न प्रान्त बनाएर देश टक्काउने, भाइभाइमा कलहर र भगडाको बीज रोपी आफै हैकम जमाएर अपदस्थ गर्ने अधिप्राय हो। खै यी डलरमा सुतेकाहस्त्वे बुझेको ? त्यो दिवासपना कोही-कसैले पनि नदेखे हुन्छ। हामी विश्वमा नै सुपरिचित वीर गोर्खालीका सन्तान हाँ। यही कारणबाट नेपाली आमा सदासर्वदा जीवित रहेन्छिन्। यी दुईजिब्रे, बोलीको ठेगान नभएका, 'कहिले चरी काफल पाक्यो कहिले चरी बित कुह्यो' भन्ने। यो तानाशाही सरकारको के विश्वास ! यही कारणले आफै पार्टीभित्र थुप्रे विवाद छ। माधवकुमार नेपाल पार्टी फुटाएर निस्कने सुरसारमा छन्। भलनाथ खनाल मेरो अपमान भयो भनेर हिंडिरेका छन् अनि वामदेव गौतम पराजित सासांस दुनः सांसद बन्ने दौडमा छन्। त्यस्तै केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म विवाद छ। कर्मचारी समायोजन गरिएको छैन। देशमा महाँगी, भ्रष्टाचार, हत्या, बलात्कार, हिंसा दिनहुँ बढ्दै छ। बिचौलिया, ठेकेदारहरूको मनोमानी, तक्र, मानवबेचबिखन, गुन्डागार्दी चेली बेचबिखन र असुरक्षित। सम्पूर्ण क्रियाकलापहरूको जिम्मा सरकारले नै लिनुपर्दछ। यो दण्डहीनता अभावको कारणबाट उत्पन्न समस्या हो।

सिन्डिकेट तोडन नसक्नु, साढे ३३ किलो सुन प्रकरणमा कारबाही गरिए दस्यम् सरकार नै धरापमा पर्ने भई कान टाल्नु, पप्पु कन्स्ट्रक्शन जसले देशमा १०० भन्दा बढी पुल र १५२० बटा बाटो निर्माण गर्ने जिम्मा तिएर पनि कहाँकै रुने निर्माण पूरा भएको छैन। उदाहरणका लागि निर्माण सम्पन्न बर्बई नदीको पुल पनि एक वर्ष नपुँदै भर्तिक्यो। हरिनारायण रैनियारलाई पदबाट मुक्त गरेर मात्र पुऱ्यै। उनले जिम्मा लिएका कार्यहरूको क्षतिपूर्ति र बिगो भराई बिगोबोमोजिम जरिबाना गर्नु पर्दछ। त्यस्तै प्रचण्डका चितवनका घरधनी पनि यही स्तरका नै हुन्। उनको खोजखबर, नापनिसान छैन। गुण्युप गरी गाखिएको छ। एउटै बोली बोल्ने पूर्वमन्त्री शेरबहादुर तामाङको पद नै गयो तर दुर्गा प्रसार्द (मार्सी चामलको भात ख्वाएर बदनाम व्यक्ति) किन सुरक्षित छन् ? के 'सानोलाई ऐन, दूलोलाई चैन' भेनेको यही हो त ? दिन, दशा, ग्रह लादा पञ्चेबाजा बजाएर आउँदैन, अकस्मात आउँछ। त्यो कुरा ख्याल गरे हुन्छ।

सुख, समृद्धि र विकासको नारा भुक्ते सरकारले खै भूकम्पपीडित, बाढीपीडित, सर्वसाधारण नागरिकहरूलाई बिहानबेलुका पेटभरि सेटो, पीठो र नाड्गो शरीरमा एक जोर कपडासमेत दिन नसकेको अवस्थामा केको रेल, पानीजहाज र घरघरमा घ्याँस पाइपको नारा दिने ? देशविदेशबाट प्राप्त आर्थिक सहयोग रेमिटान्समाथि नै गिरेदृष्टि पुऱ्यै र तँचाडमछाड गरी भ्रष्टाचार गर्न्छ। सिंहदरबार भेनेको त भ्रष्टाचार, गुन्डागार्दी, सुन तस्कर तथा बलात्कारी र हत्याहिंसाको जमघट स्थल रहेछ, स्पष्ट नै भयो। अझै चाखलादो विषय वाइड बडी जहाज खरिदप्रकरणमा ६ अर्ब ५० करोड घोटाला भएको सुनिएको छ र आयोग पनि गठन भएको छ तर आयोगहरू मात्र गठन गर्ने, प्राप्त रिपोर्ट व्याथार्थ छ कि छैन जाँच्बुझ गरी किन जनसमक्ष प्रस्तुत गरिएन। किताबका माछा नखाने तर खोलाका पाए सडेगलेका र दुर्गम्यतसमेत बाँकी नराखेहरूको के विश्वास ?

प्रत्येक तह र निकायहरूका कर्मचारी पुरानै सोचविचारका हुँदा काम गर्न सकिएन भनी जिम्मेवारी पन्छाउन खोज्नु कहाँसमको लाजमर्दी विषय हो ! ' नाच्च जान्दिन अँगम टेढो' भेनेजस्तो मात्र हो। काम गर्ने र गराउन सक्ने हैसियत हुनुप्यो र आफू पनि बदलिनुपर्ना नि होइन र ?

SG GALLERY
PHOTO, VIDEO & MORE...

01.423.1737
98.51111.164
info@sg-gallery.com
www.sg-gallery.com

Get up to 75% Off
LIKE THE SG GALLERY
SUBSCRIBE YouTube

FRONT OF NCC BANK, BAGBAZAR-31

SG ADHIKARI
Founder

QR Code

सहिद-बेपताका परिवारलाई सघाउँदै नेकपा

■ शिव दुम्पे, बुटवल

नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी रूपन्देहीले जनयुद्धका सहिद र बेपता परिवारका घरहरूमा पुगेर विभिन्न खालका काममा सघाएको छ। जिल्लाको सैनामैना नगरपालिकामा रहेका सहिद/बेपता परिवार तुलसा पाण्डेको खेतमा धान काटेर श्रमदान गरेको छ।

श्रमदान कार्यक्रममा जिल्ला इन्चार्ज संगमलगायत जिल्लाका नेता-कार्यकर्ताको सहभागिता थियो। जनयुद्धका क्रममा तुलसा पाण्डेका एक छोरा दुर्गा पाण्डे 'विवेक' सहिद र एक छोरा युवराज पाण्डे 'किरण' बेपता पारिएका थिए।

नेकपाले सहिद, घाउते तथा बेपता परिवारलाई विभिन्न सिर्जनात्मक कार्यक्रम गरेर सहयोग गर्दै आएको जिल्ला इन्चार्ज संगमले बताए। रूपन्देहीमा जनयुद्धका क्रममा ६९ जनाले बलिदान गरेका छन्।

सहिद सप्ताहका सन्दर्भमा नेकपाले सहिद परिवारलाई समानसमेत गर्दै आएको छ। यसैरी अन्य सहिद परिवारसँग पनि भेटधाट तथा श्रमदान गर्न तयारी रहेको नेकपाले जनाएको छ।

‘नागरिक र प्रेस स्वतन्त्रता

सरकारले समेत पत्रकारलाई नियन्त्रण गर्ने गरी कानुन त्यान लागेको भन्दै आपाति जनाए। उनले पहिले विभेदका विरुद्ध लडेकाहरू सहायता पुगेर फेरि विभेद गर्न थालेको गुनासो गरे।

यस्तै नेपाल पत्रकार महासङ्ग प्रदेश २ का महासचिव किण्णले कार्यालये अहिले पनि सरकारले पत्रकारलाई विभिन्न नाममा भूँडा मुद्दा लगाएर फसाउने प्रयास गरेको बताए। उनले प्रदेश २ सरकारले प्रेस तथा अधिवक्ति स्वतन्त्राविरोधी कानुन त्याउन खोजेको भन्दै आपाति व्यक्त गरे।

नेपाल बार एसोसिएसन धनुशका अध्यक्ष रामनेके शाहहरे सरकारको राजनीतिक चरित्र नफेरिएको टिप्पणी गरे। उनले पटकपटक हुने आदोलन त्यसै खेर गइहेको पनि बताए। राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग जनकर्माण्याकालीका निमित प्रमुख इन्विजिट सोहीले सरकार मानवअधिकार कुणिठत गर्न अग्रसर रहेको भन्दै आपाति व्यक्त गरे। प्रदेश २ मा मानवअधिकारको अवस्था दयनीय रहेको भन्दै उनले थप बहसको आवश्यकता रहेको बताए।

नेकपाल सल्लाहकार समितिका सदस्य रामलखन महोले सरकार निरङ्खा बढै गएको भन्दै विद्रोह आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गरे। वैज्ञानिक समाजवाद नआएसम्म जनताका कुनै समस्या समाधान नहुने उनको भनाइ थियो।

वामपन्थी बुद्धिजीवी रोशन जनकपुरीले अहिलेसम्म सरकारले मान्छे हुन नै नदिएको टिप्पणी गरे। अहिले पनि मालिक र दासको जस्तो अवस्था रहेको भन्दै उनले मानव बनेको दिन मात्रै मानवअधिकार हुने उल्लेख गरे। कार्यक्रममा वरिष्ठ अधिवक्ता उग्रानाथ भा र अधिवक्ता हेमतकुमार कर्णले सरकारले सर्विधान कार्यान्वयनमा चासो नदेखाएको भन्दै आलोचना गरे।

कार्यक्रमका लागि केन्द्रीय अध्यक्ष प्रकाश दुम्पे, महासचिव हिम विष्ट र सचिव सिर्जना तिमिसनालगायतको उपस्थिति रहेको थियो।

विकास निर्माण ...
गरिरहेको बेला विलव नेतृत्वको नेकपा भने सत्तारूढ नेकपाले गरेको कार्यको भण्डाफोर गर्दै स्थानीय तहमा विभिन्न ठाउँमा विकास निर्माणका कामहरू गरिरहेको छ। यस्तै नेकपाले कालीकोटमा सडक निर्माण गर्नुका साथै सल्लाहको हजारियामा उक्त पाटीका केन्द्रीय सल्लाहकार समितिका सचिव चित्रबहादुर अलेको घर निर्माण गरेको छ। यसअधिरोप्य रोल्पाको थाबाड्मा साहिद स्मृति भवन निर्माण गरिसकेको छ।

छिटो, छरिटो, भरपर्दो, सरल